

Kirjallinen kysymys lääkärihelikoptereiden hankinnasta, riskeistä, vastuusta ja avoimuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mia Laihon/ kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 673/2020 vp:

Onko lääkärihelikopterihankinnasta tehty oikeudellista, toiminnallista ja taloudellista riskikartoitusta, ja jos on, niin miten se on vaikuttanut hankintaprosessiin,

miksi toiminnan valtiolistamista puoltavia laskelmia ei ole avattu julkisuuteen,

onko 18.9.2020 tehdyn yrityskaupan myötä helikoptereita riittävästi lääkintähelikopteri-toiminnan toteuttamiseen,

mihin perustuu päätös jättää FinnHEMSin ja SHT:n välistä kauppaa koskeva kauppahinta julkistamatta,

onko 18.9.2020 yrityskaupan yhteydessä huomioitu kilpailutus hankintalain mukaisesti,

aikooko hallitus julkistaa talouspoliittisen ministerivaliokunnan muistiot,

jos on arvioitu, etteivät yrityskaupan hinta ja muistiot ole julkista tietoa, niin mihin lakipykäläänsalaaminen perustuu,

paljonko valtion osakevarallisuutta on otettu käyttöön helikopteritoimintaa varten,

kuinka korkeat valtion uuden helikopterilentoyhtiön vuosikustannukset olisivat vuodesta 2022 alkaen ja miten ne vertautuvat nykyisiin kilpailutettuihin kustannuksiin,

onko hallitus varmistanut, ettei valtio maksa koptereista ylihintaa, että kilpailuneutraliteetti toteutuu ja EU-oikeudelliset näkökulmat on huomioitu ja

miten hallitus varmistaa, että lääkärihelikopteritoiminnan kustannukset pysyvät kurissa ja laatu korkeana ja niiden keskeytyksettömään toimintavarmuuteen voidaan luottaa myös nykyisen sopimuskauden päätyttyä ja

miten eduskunta voi seurata ja valvoa kustannuskehitystä, jos valtion omistuksessa olevan yhtiön toimintaan liittyviä tietoja käsitellään salaisina ja riittäviä tietoja ei ole käytössä?

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 673/2020

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lääkärikooperiyhtiö FinnHEMS Oy:n toiminnassa on tapahtunut merkittäviä muutoksia kuluneena vuonna. FinnHEMS Oy:n osakekanta on hankittu viideltä yliopistolliselta sairaanhoitopiiriltä valtion omistukseen maaliskuussa 2020. Lisäksi yhtiö ostaa Helsinki-Vantaan, Turun ja Tampereen tukikohtien lentotoiminnasta vastaavan Skärgårdshavets Helikoptertjänst Ab:n koko osakekannan. FinnHEMS Oy tulisi operoimaan tytäryhtiönsä kautta kolmen eteläisen tukikohdan lentotoimintaa (ilmailuluvat, helikopterikalusto ja lentäjät) jo lokakuusta 2020 lähtien. Kuopion, Oulun ja Rovaniemen tukikohtien ja uusien perustettavien tukikohtien toiminnot on mahdollista liittää toimivaan lentotoimintaan pääosin vuoden 2022 alusta lukien. Näin toimien kaikkien tukikohtien lääkärihelikopteritoiminta kaikilla helikoptereilla järjestettäisiin ilman keskeytyksiä valtionyhtiön omana toimintana. Järjestely vastaa niitä linjauksia, jotka talouspoliittinen ministerivaliokunta on tehnyt ensihoidon ilmailupalvelun omasta tuotannosta keväällä 2019 ja syksyllä 2019, mm. sosiaali- ja terveysministeriön asiaa vuonna 2018 tarkastelleen työryhmän oikeudellisten, toiminnallisten ja taloudellisten laskelmien pohjalta. FinnHEMS Oy:n hallitus on valmistellut kaupan ja sen ehdot siten, että kaikki kustannuserät ja järjestelyt ovat läpinäkyviä ja markkinaehtoisia.

FinnHEMS Oy:n vuotuinen rahoitus lentotoiminnan järjestämiseen perustuu talousarvion momenttiin 33.60.40. Tämän lisäksi eduskunta on hyväksynyt vuoden 2019 I lisätalousarviossa, että valtion osakevarallisuutta saadaan luovuttaa yhtiölle yhteensä 18 500 000 euron arvosta kahden uuden tukikohdan ja kahden nykyisen tukikohdan rakentamiseen ja oman tuotannon suunnitteluun. Eduskunta on lisäksi vuoden 2020 viidennessä lisätalousarviossa hyväksynyt, että mainittua valtion osakevarallisuutta saa käyttää myös ensihoidon ilmailupalvelun oman tuotannon järjestämiseen ja sitä koskevien yritysjärjestelyjen toteuttamiseen.

Kaikki edellä mainitut järjestelyt voidaan arvion mukaan toteuttaa tällä rahoituksella, mutta tulevat lentotoiminnan siirrot Kuopion, Oulun ja Rovaniemen tukikohdissa edellyttävät lisälaskelmia. Laskelmat ja mahdolliset talousarvioehdotukset tulevat julkisiksi julkisuuslain 6 §:n mukaisesti. Myyjäyhtiön ja ostajayhtiön kauppakirjaan ja FinnHEMS Oy:n toiminnan kustannuksia sisältäviin laskelmiin sovelletaan julkisuuslain 24 §:n 2 momentin 20 kohtaa, jonka mukaan yksityisiä liikesalaisuuksia sisältävää asiakirjaa ei saa näyttää eikä antaa sivullisten luettavaksi. Sen sijaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätös ja siihen liittyvä muistio ovat tulleet kauppaa koskevan julkisen tiedon myötä julkisiksi.

Ensihoidon ilmailupalveluiden järjestämisen vaihtoehtoja selvitettiin vuonna 2018 sosiaali- ja terveysministeriön asettaman ensihoidon ilmailupalveluita kehittävän työryhmän toimesta. Työryhmä totesi loppuraportissaan, että saatavilla olevien tietojen perusteella lentotoiminnan siirtämisellä yhtiön omaksi tuotannoksi voidaan arvioida saavutettavan säästöjä nykymalliin verrattuna. Raportissa arvioitiin myös eri vaihtoehtojen riskejä. Työryhmän raportti kustannuslaskelmineen on julkaistu sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivuilla. Työryhmän lisäksi FinnHEMS Oy:n aiemmat omistajat ja aiempi hallitus, talouspoliittinen ministerivaliokunta sekä yhtiön nykyinen hallitus ovat puoltaneet ja pitäneet ensihoidon ilmailupalvelun järjestämistä

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 673/2020

omana tuotantona sekä taloudellisesti että toiminnallisesti tarkoituksenmukaisena. Oman lento-toiminnan järjestäminen ja kehittäminen on joustavampaa verrattuna määräaikaisiin ulkoistusso-pimuksiin ja valtionyhtiöllä tulee olemaan yhteistyömahdollisuuksia esimerkiksi Rajavartiolai-toksen ja Puolustusvoimien kanssa.

FinnHEMS Oy:n muutoksilla selkiytetään myös ilmailutoiminnan ja ensihoitopalvelun ohjausta ja kehittämistä. Yhtiö keskittyy entistä selkeämmin ensihoidon ilmailupalvelun toiminnan yllä-pitämiseen ja kehittämiseen omalla tuotannolla, ja yliopistollisten sairaanhoitopiirien ensihoito-keskukset vastaavat terveydenhuoltolain mukaisesti lääkärikooperitoimintaan liittyvän ensihoito-toiminnan tuottamisesta ja kehittämisestä. Edellä kuvatuilla muutoksilla turvataan, että toiminta on kustannustehokasta, luotettavaa ja korkealaatuista tulevaisuudessakin.

Helsingissä 9.10.2020

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru